

О. Д. Брайченко (Кіровоград)

Обговорення проблем історичного краєзнавства

6 грудня 1990 р. у Кіровограді відбувся республіканський «круглий стіл» на тему «Проблеми вивчення краєзнавства у вищій школі», організований відділом історичного краєзнавства Інституту історії АН УРСР та історичним факультетом Кіровоградського державного педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна.

У вступному слові декан історичного факультету канд. іст. наук Т. І. Б а б а к охарактеризував основні напрямки історико-краєзнавчих досліджень у вузі, підкреслив доцільність регулярного проведення конференцій, які оперативно знайомлять науковців з розробками їхніх колег, сприяють виробленню у молодих учених навичок наукової по-леміки.

Проблему використання краєзнавчого матеріалу в курсі історії і теорії релігії та атеїзму висвітлив канд. філософ. наук В. О. П а щ е н - к о (Полтава), котрий проаналізував взаємовідносини органів Радянської влади і церкви на початку 20-х років, зокрема, в ході боротьби з голодом.

У підготовленій спільно з Т. М. П л а к с і й доповіді д-р іст. наук Л. І. Є в с е л е в с ь к и й (Кременчук) висловив міркування з приводу різноманітних форм вивчення у вузі історії фабрик і заводів, убачаючи в них одне з джерел формування історичної свідомості майбутніх фахівців.

Питання розвитку краєзнавчої роботи у Полтавському педінституті ім. В. Г. Короленка проаналізував д-р іст. наук В. Є. Л о б у р е ц ь (Полтава), відзначивши, що завдяки пошукам краєзнавців було відкрито музейні кімнати Б. Д. Грекова, В. Г. Короленка, Ю. В. Кондратюка, поповнені експозиції музеїв-заповідників М. В. Гоголя, А. С. Макаренка.

Заст. голови Ради Кіровоградської обласної організації Товариства охорони пам'яток історії та культури Є. М. Ч а б а н е н к о на конкретних прикладах показала важливість краєзнавчих досліджень для пам'ятко-охоронної роботи. Водночас вона наголосила на необхідності їх активізації, оскільки чимало пам'яток може бути безповоротно втрачено через несвоєчасне виявлення та проведення необхідних заходів по їх збереженню.

Канд. іст. наук К. С. М е л ь н и ч у к (Кіровоград) привернув увагу присутніх до питань організації науково-дослідної роботи з історії на Єлисаветградщині в 20-ті роки, виявив причини її згорання в наступне десятиліття.

Досвідом використання краєзнавчого матеріалу при вивченні історії СР-СР періоду феодалізму поділилися канд. іст. наук М. С. Ч е р - к а с о в а та С. І. П о л я р у ш (Кіровоград).

Кандидати іст. наук Т. І. Б а б а к та О. Д. Б р а й ч е н к о (Кіровоград) у своєму виступі наголосили на важливості ґрунтового джерело-знавчого пошуку в краєзнавчих дослідженнях, підкреслили доцільність упорядкування і публікації каталогів фондів музеїв, архівів, бібліографічних довідників краєзнавчих публікацій, перевидання краєзнавчих студій, створення регіональних енциклопедичних словників.

На думку канд. іст. наук О. М. Ц и г у л ь с ь к о ї (Кіровоград), при вивченні історії у вузі необхідно приділяти більше уваги життєпи-

сам історичних осіб, спираючись на власні краєзнавчі пошуки, залучати до цієї роботи студентів.

Учасники «круглого столу» ознайомилися з опублікованими оргкомітетом матеріалами доповідей акад. АН УРСР П. Т. Тронька «Досвід і проблеми історичного краєзнавства в навчальних закладах», д-рів іст. наук М. Ф. Дмитрієнко та В. О. Горбика, які підкреслили важливість спеціальних історичних дисциплін при вивченні історичного краєзнавства. Широке коло проблем вузівського краєзнавства розглянули д-ри іст. наук Г. К. Швидько, Р. Д. Лях та ін.

Учасники дискусії вказали на необхідність розширення курсів історії України, історичного краєзнавства, вивчення у вузах літературного, музичного краєзнавства, підкреслили доречність відкриття відповідних загальноінститутських кафедр. Підсумки дискусії підбив д-р іст. наук Є. М. Склярєнко, який виступив також з доповіддю «Проблеми учбово-виховної роботи серед учнівської та студентської молоді в діяльності краєзнавчих організацій 20—30-х років» (співдоповідач Ю. З. Данилюк).

У програмі конференції були зустрічі її учасників із студентами-істориками, ознайомлення із старожитностями міста, музеєм-садибою «Хутір Надія».

Одержано 01.03.91

С. К. Асатуров (Київ)

Координаційна нарада Ради Центру німецьких історичних досліджень

30 січня 1991 р. в Інституті загальної історії АН СРСР відбулася третя розширена пленарна нарада Ради Центру німецьких історичних досліджень, створеного в лютому 1990 р. Україну на ній представляли історики-германісти з Інституту історії України АН УРСР, університетів і ряду вузів Києва, Дніпропетровська, Одеси та Ужгорода.

Учасники наради обмінялися думками з проблеми «Німеччина після об'єднання і завдання істориків». Доповідь на цю тему зробив гість радянських істориків, співробітник кельнського Інституту проблем Сходу і міжнародної політики Хайнц Тіммерман, який акцентував увагу на передумовах і причинах виникнення в Східній Німеччині глибокої політичної та соціально-економічної кризи, виділив комплекс проблем, пов'язаних з економічними і соціально-політичними перспективами розвитку нових федеральних земель, висловив свої міркування щодо шляхів їх розв'язання і розповів про сучасне становище в об'єднаній Німеччині.

Д-р іст. наук, проф. Інституту суспільних наук І. С. Кремер докладно показав значення змін, які відбулися в Східній Європі, для нашої країни і для загальноєвропейського розвитку. Головне, на його думку, зробити процес зближення СРСР з Німеччиною необоротним, підвищити ступінь довір'я між радянським і німецьким народами з тим, щоб у майбутньому прийти до національно-державного примирення. Полеміка виникла навколо порушеного у цьому виступі питання про ставлення до ратифікації підписаних у листопаді минулого року договорів з Німеччиною. Думки присутніх розділилися: від беззастережних вимог підтримати всіма засобами затвердження союзним парламентом підписаних угод до категоричного застереження від політичної ейфорії